

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 04 » 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 2.1.4 ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКІВ

спеціальність 7.01010101, 8.01010101 «Дошкільна освіта»

Педагогічний інститут

Київ-2014

УДК 373.2.015.31:504
ББК 74.587

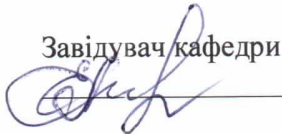
Технології формування екологічної культури дошкільників: роб. прог. навч. дисцип. [для студентів спеціальності 7.01010101, 8.01010101 «Дошкільна освіта»] / уклад. О.А. Половіна, С.О. Довбня – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 26 с.

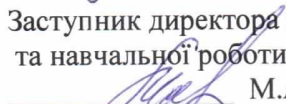
Розробники:

Половіна Олена Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
Довбня Софія Олегівна, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від «03» вересня 2014 року № 1

Завідувач кафедри дошкільної освіти
 О. А. Половіна

Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи
 М.А. Машовець

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	9
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	10
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Теоретичні засади формування екологічної культури</i>	11
дітей дошкільного віку	
<i>Змістовий модуль II. Технологічні основи педагогічного супроводу</i>	
формування екологічної культури дітей дошкільного віку	13
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Технології формування	
екологічної культури у дошкільників»	15
V. Плани семінарських занять.	16
VI. Завдання для самостійної роботи.	19
Карта самостійної роботи	20
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект)	21
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	22
IX. Методи навчання.	26
X. Методичне забезпечення курсу	27
XI. Рекомендована література	
Основна.	26
Додаткова.	27

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Технології формування екологічної культури у дошкільників» є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою дошкільної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів та магістрів відповідно до навчального плану для спеціальності «Дошкільна освіта» денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра», Національної рамки кваліфікації та Базового компоненту дошкільної освіти – стандарту дошкільної освіти в Україні.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент ОКР «спеціаліст» та «магістр» відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Технології формування екологічної культури у дошкільників», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Курс «Технології формування екологічної культури у дошкільників» ґрунтується на класичних та сучасних наукових дослідженнях у галузі екологічної освіти, дитячої психології, дошкільної педагогіки та є складовою частиною дисциплін циклу професійно-педагогічної підготовки. Її вивчення передбачає екологічний розвиток особистості, що забезпечує високий рівень екологічних знань та екологічної свідомості. Екологічна освіта майбутніх спеціалістів в галузі дошкільної освіти як цілісне культурологічне явище, що включає процеси навчання, виховання, розвитку особистості, спрямовується на формування екологічної культури, як складової системи національного і громадського

виховання. Зважаючи на ці положення, нагального вирішення потребує проблема екологізації навчальних дисциплін та програм підготовки майбутніх фахівців у галузі «Дошкільна освіта». Професійна підготовка майбутніх спеціалістів в галузі дошкільної освіти має бути спрямованою на:

- неперервність процесу екологічної освіти;
- формування екологічної культури (знання, уміння, екологічне мислення і свідомість);
- формування умінь здійснювати комплексний підхід до організації екологічного виховання дітей дошкільного віку;
- мотивацію саморозвитку та постійного фахового зростання.

Основною *метою* курсу є формування екологічної культури осіб, які професійно займаються навчанням і вихованням дітей дошкільного віку. Екологічна культура ґрунтується на ставленні до природи як універсальної, унікальної цінності.

Особливе значення має екологічна освіта для студентів педагогічних вищих навчальних закладів, майбутніх вихователів, які поряд із набуттям загального високого рівня екологічної культури мають опанувати методику екологічної виховної роботи, що передбачає:

- врахування емоційної чутливості дітей дошкільного віку, що зумовлює у роботі з ними використання методів і прийомів, спрямованих на емоційно-естетичне сприймання природи, розвиток естетичного ставлення до її об'єктів і явищ;
- розуміння того, що ефективність екологічного виховання в дошкільному віці залежить від спільних дій сім'ї і дошкільних навчальних закладів, екологічної освіченості батьків і вихователів, їхнього бажання бути екологічно свідомими і передавати це дітям.

Розуміння студентом основних екологічних понять та термінів, вміння співвідносити теоретичні положення з практикою екологічного виховання дітей

дошкільного віку є запорукою ефективної діяльності у напрямку здобування та трансляції екологічної освіти.

Курс «*Технології формування екологічної культури у дошкільників*» спрямовується на поєднання у свідомості та діях майбутніх вихователів раціонального та емоційного у взаєминах людини з природою на засадах добра й краси, розуму й почуттів, патріотизму й універсалізму, переконань та реальних дій.

В процесі вивчення предмету студенти засвоять поняття «екологічна освіта», «екологічні знання», «екологічне мислення», «екологічний світогляд», «екологічна етика», «екологічна культура».

Викладання курсу базується на основі синтезу трьох основних тенденцій екологічної науки:

- формування на основі сучасних наукових досліджень екологічних уявлень;
- формування емоційно-ціннісного ставлення до природи;
- впровадження в практику почуттєво-дільнісних стратегій та технологій взаємодії з природою.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів *знань* про:

- історію та перспективи екологічної освіти;
- зміст педагогічного процесу формування екологічної свідомості особистості;
- принципи та методи екологічної психології та педагогіки;
- організаційно-методичні засади екологічної освіти дітей дошкільного віку.

На основі цих знань повинні бути сформовані *уміння*:

- інтерпретувати відповідно до вікових особливостей дітей дошкільного віку знання про глобальні та регіональні екологічні проблеми сучасності;

- толерантно формувати у дітей елементи екологічної свідомості: елементарні екологічні знання про природу (орієнтування у найближчому природному оточенні, усвідомлення життєво-необхідних потреб живих істот в умовах існування, ознайомлення з елементарними відомостями про взаємозв'язки живої і неживої природи, значення її в житті людини); розуміння впливу людини, її господарської діяльності на природне середовище у доступній для дітей формі; *естетичні почуття* (виховання любові, чуйності, доброзичливості до об'єктів природи); *потреби* у спілкуванні з природою, уміння спостерігати й відчувати її красу й гармонію, розвиток інтересу, прагнення до пізнання природи; *культура поведінки* (відповідальність за свої вчинки у природі, формування здатності й вмінь піклуватися про природні об'єкти та своє здоров'я); *первинний досвід* екологічної діяльності (включення у спільну з дорослими екологічно спрямовану діяльність) в процесі художньо-педагогічного спілкування;

- створювати розвивальне екологічне середовище у дошкільному навчальному закладі (ділянка, екологічна кімната, зимовий сад, куточки природи);

- будувати процес екологічної освіти на різних рівнях «педагог – дитина», «педагог – батьки – дитина», «педагог – педагог»

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., із них 12 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – індивідуальна робота, 40 год. – самостійна робота, 4 год. – модульний контроль.

Вивчення спеціалістами та магістрами навчальної дисципліни «Технології формування екологічної культури у дошкільників» завершується складанням заліку.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	Нормативна
Модулів – 2	Шифр та назва спеціальності: 7.01010101, 8.01010101 <i>Дошкільна освіта</i>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: портфоліо за освітньою лінією «Дитина у природному довкіллі»		Семестр
Загальна кількість годин – 72		2-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «спеціаліст», «магістр»	12 год.
		Семінарські
		12 год.
		Самостійна робота
		40 год.
		Модульний контроль:
		4 год.
Індивідуальні завдання:		
	4 год.	
	Вид контролю: залік	

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: технології екологічного виховання як засіб формування екологічної культури дітей дошкільного віку.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>72 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Шифр та назва напрямку <i>0101 « Педагогічна освіта»</i></p> <p>Шифр та назва спеціальності: <i>7.01010101, 8.01010101</i> <i>Дошкільна освіта</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«спеціаліст», «магістр»</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 1</p> <p>Семестр: 2</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): <i>12 годин</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>12 годин</i></p> <p>Індивідуальна робота: <i>4 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>40 годин</i></p> <p>Модульний контроль: <i>4 години</i></p> <p>Вид контролю: <u>Залік (2 семестр).</u></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин								
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Лабораторних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	МКР
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ										
1	Стратегії екологічної освіти			2		2			6	
2	Психолого-педагогічні механізми формування екологічної культури у дітей дошкільного віку			2		2			4	
3	Організація процесу екологічної освіти в ДНЗ			2		2		2	4	
<i>Разом</i>		30		6		6		2	14	2
Змістовий модуль II. ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ										
4-5	Технології формування екологічної культури дошкільників			4		4		2	6	
6	Використання авторських технологій формування екологічної культури дошкільників			2		2			20	
<i>Разом</i>		42		6		6		2	26	2
<i>Разом за навчальним планом</i>		72		12		12		4	40	4

ВСЬОГО: 2 кредити

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Лекція 1. СТРАТЕГІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ (2 год.)

Мета, завдання і принципи екологічної освіти особистості. Модель екологічно-спрямованої особистості. Становлення поняття «екологічна культура». Екологічна культура як результат екологічної освіти. Екологічна культура педагога. Екологічна освіта – новий напрям дошкільної педагогіки. Мета і завдання екологічної освіти дітей дошкільного віку. Екологічна освіта у системі формування життєвої компетентності дитини, природнича компетентність як складова життєвої компетентності дошкільника. Напрями формування природничої компетентності дитини дошкільного віку. Емоційно-ціннісне ставлення дошкільника до природи – прояв зачатків екологічної культури.

Ключові поняття теми: принципи, модель, екологічна культура, екологічна освіта, компетентність.

Семінар 1. Концепція екологічної культури (2 год.)

Рекомендована література

Основна література: 1, 4

Додаткова література: 7

Лекція 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (2 год.)

Аналіз наукових досліджень. Змістовий стрижень формування елементів екологічної культури у дошкільників: система уявлень про життя рослин і тварин, їх зв'язок із середовищем. Адаптація наукових понять в галузі природознавства

щодо формування екологічних уявлень у дітей дошкільного віку. Базисні поняття для утворення системи знань про природу у дітей дошкільного віку. Позитивне ставлення до природи як результат формування зачатків екологічної культури у дошкільника. Дослідження Н. Горопахи, Н. Лисенко, С. Ніколаєвої, З. Плохій, Н. Рижової, Н. Яришевої з проблеми.

Ключові поняття теми: екологічні уявлення, екологічна культура, екосистеми.

Семінарське заняття 2. Теоретичні підходи до екологічного виховання дітей дошкільного віку. (2 год)

Рекомендована література

Основна література: 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 5

Лекція 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ДНЗ (2 год.)

Формування екологічної культури дітей дошкільного віку як педагогічний процес. Психолого-педагогічна оцінка впливу природного довкілля на особистісне становлення дитини дошкільного віку. Природне розвивальне середовище. Екологічний простір у приміщенні, зміст та його складники. Екологічний простір на території дошкільного навчального закладу, зміст та його складники. Еколого-предметне середовище в дошкільному навчальному закладі: книги та дидактичні посібники, твори мистецтва, екологічний музей.

Ключові поняття теми: еколого-розвивальне середовище, екологічний підхід, організаційно-методичні форми роботи з екологічного виховання.

Семінарське заняття 3. Форми та методи організації екологічної освіти в ДНЗ (2 год.)

Рекомендована література

Основна література: 1, 2, 3, 4

Додаткова література: 4, 6, 7

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Лекція 4-5. ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (4 год.)

Формування ставлення до природи в процесі спільної діяльності дорослого і дитини в еколого-розвивальному середовищі ДНЗ. Екологічний підхід до провідних методів ознайомлення з природою: спостереження, праця в природі, нескладний досвід. Моделювання як метод екологічної освіти. Екологічні ігри. Використання ігрових навчальних ситуацій у формуванні ставлення до природи. Типи екологічних занять. Форми організації екологічної освіти поза заняттями: цикли спостережень за мешканцями куточка природи і території ДНЗ, заповнення календаря природи, спілкування з рослинами і тваринами, комплексні і розважальні заходи (походи, екскурсії, природоохоронні акції, свята і розваги). Екологічна стежина. Краєзнавчо-туристична діяльність (КТД). Технологія використання театру у екологічному вихованні дошкільників. Інтерактивні технології (смарт-дошка, комп'ютерні ігри екологічного змісту)

Ключові поняття теми: екологічна стежина, когнітивний підхід, дослідно-експериментальна діяльність, театралізована діяльність, краєзнавчо-туристична діяльність, інтерактивні технології

Семінарське заняття 4-5. Характеристика технологій екологічного виховання дітей дошкільного віку (4 год.)

Рекомендована література

Основна література: 1

Додаткова література: 1, 2, 3

Лекція 6. ВИКОРИСТАННЯ АВТОРСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКІВ (2 год.)

Поняття про авторські технології формування екологічної культури. Формування емоційної сфери дітей раннього віку засобами природи. Формування екологічної культури дітей дошкільного віку засобами казки (А.Беленька, Т. Науменко). Формування естетичного ставлення до природи засобами образотворчого мистецтва (А.Беленька, О.Половіна).

Ключові поняття теми: екологічна культура, казка з науковою основою, естетичне ставлення до природи, художньо-педагогічне спілкування за картиною.

Семінарське заняття 6. Характеристика авторських технологій екологічного виховання дітей дошкільного віку**(2 год.)**

Рекомендована література

Основна література: 1

Додаткова література: 5, 6

V. ПЛАНИ
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Семінарське заняття 1.

Тема: Концепція екологічної культури (2 год.)

I. Теоретична частина.

1. Основні положення та базисні поняття курсу.
2. Проблема суб'єктивного сприймання світу природи дітьми дошкільного віку (антропоморфізм, артифікалізм).
3. Когнітивне суб'єктивно-прагматичне ставлення дошкільників до природи..

II. Перевірка самостійної роботи.

Основна література: 1, 4

Додаткова література: 7

Семінарське заняття 2.

Тема: Теоретичні підходи до екологічного виховання дітей дошкільного віку (2 год)

I. Теоретична частина.

1. Характеристика психолого-педагогічних досліджень з проблеми: Н. Горопаха, Н. Лисенко, С. Ніколаєва, З. Плохій, Н. Рижова, Н. Яришева.

II. Перевірка самостійної роботи.

Основна література: 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 5

Семінарське заняття 3.**Тема: *Форми та методи організації екологічної освіти в ДНЗ (2 год.)***

I. Теоретична частина.

1. Характеристика форм і методів роботи з дітьми у контексті формування екологічної культури.
2. Характеристика форм роботи з батьками у контексті формування екологічної культури.
3. Характеристика форм роботи з педагогами у контексті формування екологічної культури.

II. Перевірка самостійної роботи.

Основна література: 1, 2, 3, 4**Додаткова література:** 4, 6, 7**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.****ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ****Семінарське заняття 4.****Тема: *Характеристика технологій екологічного виховання (2 год.)***

I. Теоретична частина.

1. Використання «екологічної стежини» у навчально-виховному процесі ДНЗ.
2. Проблема когнітивного підходу (домінування системи формування екологічних знань) у роботі з дітьми дошкільного віку.
3. Організація дослідно-експериментальної діяльності в ДНЗ.

II. Перевірка самостійної роботи.

Основна література: 1**Додаткова література:** 1, 2, 3

Семінарське заняття 5.

Тема: Характеристика технологій екологічного виховання дітей дошкільного віку (2 год.)

I. Теоретична частина.

1. Технологія використання екологічної стежини.
2. Технологія використання мистецтва театру.
3. Технологія використання КТД.
4. Інтерактивні технології.

II. Перевірка самостійної роботи.

Основна література: 1

Додаткова література: 1, 2, 3

Семінарське заняття 6.

Тема: Характеристика авторських технологій екологічного виховання дітей дошкільного віку (2 год.)

I. Теоретична частина.

1. Технологія використання казки.
2. Технологія використання мистецтва.

II. Перевірка самостійної роботи.

Основна література: 1

Додаткова література: 5, 6

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 1. Стратегії екологічної освіти – 6 год.

1. Презентувати досвід роботи з екологічного виховання у зарубіжних освітніх системах – 6 год.

Тема 2. Психолого-педагогічні механізми формування екологічної культури у дітей дошкільного віку – 4 год.

Тема 3. Організація процесу екологічної освіти в ДНЗ – 4 год.

1. Підібрати методики та продіагностувати рівень екологічної культури дітей старшого дошкільного віку – 8 год.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 4-5. Технології формування екологічної культури дошкільників – 16 год.

1. Розробити рекомендації для вихователів щодо використання технологій екологічного виховання дошкільників в умовах міської та сільської місцевості – 16 год.

Тема 6. Використання авторських технологій формування екологічної культури дошкільників – 10 год.

1. Створити відеотеку природничих осередків м. Києва (парки, сквери, зоопарки, еколого-природничі музеї, центри, виставки тощо) з порадами для батьків дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку щодо їх використання у формуванні основ екологічної культури – 10 год.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СПЕЦІАЛІСТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ			
Тема 1. (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	
Тема 2. Тема 3. (8 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	10	
Змістовий модуль II. ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ			
Тема 4. Тема 5 (16 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	15	
Тема 6. (10 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	10	
<i>Разом: 40 год.</i>	<i>Разом: 40 балів</i>		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності спеціаліста та магістра, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами *ІНДЗ* прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Технології формування екологічної культури дошкільників» – це вид науково-дослідної роботи спеціаліста та магістра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або увесь зміст навчального курсу.

Вид ІНДЗ: портфоліо. Портфоліо [анг. portfolio] – збір, виконання робіт та напрацювань певної особи; вдосконалення інтелектуальної підготовки майбутніх педагогів.

Орієнтовна структура ІНДЗ у вигляді портфоліо:

- Зміст
- Основна частина
 - модель екологічної стежини;
 - паспорт екологічної стежини;
 - посезонний перелік форм та методів роботи з дітьми старшого дошкільного віку відповідно до запропонованих на маршруті екологічної стежини зупинок.

- Список використаних джерел.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1. і 7.2.

Таблиця 7.1

Шкала оцінювання ІНДЗ у вигляді портфоліо

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Наявність всіх розділів портфоліо	10 балів
2.	Методична грамотність виконання завдань та виявлення творчості	15 балів
3.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи	5 балів
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ у вигляді портфоліо

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26 - 30	Відмінно
Достатній	21-25	Добре
Середній	11-20	Задовільно
Низький	0-10	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Технології формування екологічної культури у дошкільників».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Технології формування екологічної культури у дошкільників» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного)
контролю за 10 (семестр).

№ з/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	6	6
2.	Відвідування семінарських (практичних, лабораторних) занять	1	6	6
3.	Виконання домашнього завдання	4×5 2×10	6	40
4.	Робота на семінарському занятті	10	3	30
5.	ІНДЗ	30	1	30
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50

Максимальна кількість балів 162

Дисципліна з заліком $162:100=1,62$; Студент набрав 162 бали;
Розрахунок $162: 1,62= 100$ балів; Оцінка за шкалою: А.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень спеціалістів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного

	поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях (див. п. «Захист творчих проектів»).

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни «Технологія формування екологічної культури у дошкільників».

Таблиця 8.4

МОДУЛІ		ІНДЗ ЗМ 1, ЗМ 2	Модульні контрольні роботи ЗМ 1, ЗМ 2
Змістовий модуль 1 (семінарське заняття, самостійна робота)	Змістовий модуль 2 (семінарське заняття, самостійна робота)		

Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6		
12	12	12	12	17	17	30	50

Разом: 162 бали

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

І. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:

індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Теорія і технологія художньо-естетичного розвитку дитини».

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Дошкільнятам про світ природи: старший дошкільний вік: навч.-метод. посіб. / Г.В.Беленька, Т.С.Науменко, О.А.Половіна. – К.: Генеза, 2013 – 112с. (*репозиторій*)
2. Горопаха Н.М. Виховання екологічної культури дітей. Рівне - 2001.
3. Лисенко Н.В. Теорія і практика екологічної освіти: дошкільник-педагог. Начально-методичний посібник для ВНЗ. - К.: Видавничий дім «Слово», 2009. - 400 с.
4. Плохій З. П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури (теоретичні та методичні аспекти) [Текст] : монографія / З. П. Плохій ; Ін-т пробл. виховання НАПН України. - К. : Персонал, 2010. - 319 с. : табл.
5. Половіна О. До проблеми спілкування дітей та дорослих: забезпечення екології дитинства. / О.Половіна. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Ред.

кол.: Побірченко Н.С. (гол. ред.) та інші. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2012. – Випуск 42. – Ч.1. – С. 138-146. (*репозиторій*)

Додаткова література:

1. Вашак О.О. Екологічне виховання дошкільників на засадах етнопедагогіки: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 7.010101 – «Дошкільна освіта», вихователів, методистів та завідувачів дошкільних навчальних закладів. – Полтава, 2009. – 116 с.
2. Глухова Н.Є. Гамаюнова І.Г. та ін. У злагоді з природою (освітньо-виховна робота на екологічній стежині в дошкільному навчальному закладі) / Методичні рекомендації для вихователів дошкільних навчальних закладів. - К.:2006 - Є. 4-18.
3. Грицишина Т. Маленькі туристи. Краєзнавство, туризм у ДНЗ / Упорядник Т.Вороніна. – К.: Редакція загально педагогічної газети, 2004. – 128 с. – (Б-ка «Шк. світу»).
4. Николаева С.Н. Теория и методика экологического образования детей: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. завед. - М.: Издательский центр «Академия», 2002. - 336 с.
5. Половіна О.А. Формування у старших дошкільників естетичного ставлення до природи в процесі ознайомлення з пейзажним живописом. Розвиток дитини-дошкільника: сучасні підходи та освітні технології: Монографія / [Г.В.Беленька, Н.М.Голота, А.М.Гончаренко та ін.]; за ред. І.І.Загарницької. – К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. – С. 191-226. (*репозиторій*)
6. Природа рідного міста (екологічний путівник дошкільника). / Упорядники Глухова Н.Є., Гончаренко А.М. К.: ТОВ «Агентство 128 с.
7. ДЕРЕБО С.Д. ЯСВИН В.А. Экологическая педагогика и психология. Ростов-на-Дону: Издательство «Феникс», 1996, - С.259-267.